ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

23 Μαρτίου 2017 | ΤΕΥΧΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ | Αρ. Φύλλου **980**

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

Αριθμ. Γνωμοδότησης: 35/2016/18369

Γνωμοδότηση βάσει του άρθρου 23 του ν. 3959/2011 όπως ισχύει επί αιτήματος προς γνωμοδότηση του Υπουργείου Οικονομικών σε σχέση προς το επάγγελμα του χημικού ναυτιλίας.

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ
ΣΕ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ

Συνεδρίασε στην αίθουσα Συνεδριάσεων του 1ου ορόφου, του κτιρίου των Γραφείων της (Κότσικα 1Α και Πατησίων), την 22α Νοεμβρίου 2016, ημέρα Τρίτη και ώρα 13:00, με την εξής σύνθεση:

Πρόεδρος: Δημήτριος Κυριτσάκης.
Μέλη: Δημήτριος Λουκάς (Αντιπρόεδρος)
Βικτωρία Μερτικοπούλου,
Νικόλαος Ζευγώλης,
Παναγιώτης Φώτης,
Δημήτριος Δανηλάτος και
Ιωάννης Αυγερινός.
Γραμματέας: Ευαγγελία Ρουμπή.

Το τακτικό μέλος/εισηγήτρια Λευκοθέα Ντέκα δεν συμμετείχε λόγω δικαιολογημένου κωλύματος.

Πριν από την έναρξη της συζήτησης, ο Πρόεδρος όρισε Γραμματέα της υπόθεσης την Ευαγγελία Ρουμπή, με αναπληρώτρια αυτής την Ηλιάνα Κούτρα.

Θέμα της συνεδρίασης: «Γνωμοδότηση βάσει του άρθρου 23 του ν. 3959/2011 όπως ισχύει επί αιτήματος προς γνωμοδότηση του Υπουργείου Οικονομικών σε σχέση προς το επάγγελμα του χημικού ναυτιλίας».

Στις 3.10.2016 εστάλη στην Επιτροπή Ανταγωνισμού το με αριθ. πρωτ. 6840 έγγραφο του Υπουργείου Οικονομικών[1] με θέμα «Αίτημα προς γνωμοδότηση (Επαγγέλματος κατηγορίας 2 Πίνακα ΔΟΕ)». Με το εν λόγω έγγραφο προωθήθηκε στην Επιτροπή Ανταγωνισμού το υπ' αριθμ. πρωτ. 30/004/000/3745 αίτημα γνωμοδότησης, σχετικά με τη διατήρηση των προϋποθέσεων για την άσκηση του επαγγέλματος του χημικού ναυτιλίας ως είχαν ήδη θεσπιστεί κατά το διάστημα ισχύος του καθεστώτος έκδοσης προηγούμενης άδειας άσκησης επαγγέλματος χημικού ναυτιλίας.

1 Ειδικότερα, η επιστολή εστάλη από τη Διεύθυνση Ενεργειακών, Βιομηχανικών και Χημικών Προϊόντων της Γενικής Διεύθυνσης Γενικού Χημείου του Κράτους που υπάγεται στη Γενική Γραμματεία Εσόδων του Υπουργείου Οικονομικών.

Η Επιτροπή Ανταγωνισμού, αφού έλαβε υπόψη της τα ως άνω έγγραφα του Υπουργείου Οικονομικών, το ισχύον νομικό πλαίσιο και την υπ' αριθμ. πρωτ. 7847/9.11.2016 εισήγηση της Γενικής Διεύθυνσης Ανταγωνισμού,

σκέφτηκε ως εξής:

Α. ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ

1. Σύμφωνα με το άρθρο 23 παρ. 3 του ν. 3959/2011 περί Προστασίας του Ελεύθερου Ανταγωνισμού, η Επιτροπή Ανταγωνισμού είτε με δική της πρωτοβουλία είτε ύστερα από αίτημα που υποβάλλει ο Υπουργός Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας[2] ή άλλος αρμόδιος Υπουργός, διατυπώνει γνώμη σχετικά με σχέδια νόμων και λοιπών κανονιστικών ρυθμίσεων που μπορούν να εισαγάγουν εμπόδια στη λειτουργία του ελεύθερου ανταγωνισμού. Εν προκειμένω, καλείται, με την υπ' αρ. πρ. 6840/3.10.2016 επιστολή του Υπουργείου Οικονομικών, αν και δεν αναφέρεται ρητώς στο υποβληθέν αίτημα[3], να γνωμοδοτήσει επί της διατήρησης των προϋποθέσεων και δικαιολογητικών για την άσκηση του επαγγέλματος του χημικού ναυτιλίας, όπως αυτά θεσπίστηκαν κατά το διάστημα όπου για την άσκηση του εν λόγω επαγγέλματος απαιτούνταν προηγουμένως η λήψη σχετικής άδειας από τον αρμόδιο φορέα[4].

2 Νυν Υπουργός Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού.

3 Ο πίνακας ΔΟΕ που αναφέρεται στον τίτλο του αιτήματος παραπέμπει στην Διυπουργική Ομάδα Εργασίας που συστήθηκε με απόφαση του τότε Υπουργού Οικονομικών (Αρ.πρωτ. Δ6Α 1120033 ΕΞ 2014/28.9.2014) με αντικείμενο, μεταξύ άλλων, την καταγραφή και αξιολόγηση όλων των απαιτούμενων δικαιολογητικών/προϋποθέσεων για την έναρξη και άσκηση των νομοθετικά κατοχυρωμένων επαγγελμάτων/οικονομικών δραστηριοτήτων με βάση τις αρχές της αναγκαιότητας, της αναλογικότητας και της μη εισαγωγής διακρίσεων. Η εν λόγω Διυπουργική Ομάδα Εργασίας συγκροτήθηκε εκ νέου με την υπουργική απόφαση ΑΠ 2/79177/0004/15.12.2015 (ΑΔΑ : ΨΑΕ511/0011) με έργο την αξιολόγηση των νομοθετικών και διοικητικών ενεργειών για την απελευθέρωση των επαγγελμάτων, την καταγραφή των υπαρχόντων περιορισμών και τη διατύπωση προτάσεων, για περαιτέρω απελευθέρωση των επαγγελμάτων.

4 Όπως θα αναλυθεί και στη συνέχεια αρμόδιος φορέας για την αδειοδότηση άσκησης του επαγγέλματος του ενδιαφερόμενου επαγγελματία είναι το Γενικό Χημείο του Κράτους. Επιπλέον συστήνεται και Επιτροπή που αποτελείται από εκπροσώπους του Γενικού Χημείου του Κράτους, του Υπουργείου Εμπορικής Ναυτιλίας, της Ένωσης Ελλήνων Χημικών, του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδας καθώς και της ΓΣΕΕ με σκοπό τη διενέργεια εξετάσεων των υποψηφίων και τη γνωμάτευση περί ικανοποίησης ή μη του συνόλου των προϋποθέσεων για την άσκηση του επαγγέλματος από τον υποψήφιο. Το συντονιστικό ρόλο στην όλη διαδικασία έχει το Γενικό Χημείο του Κράτους.

2. Σύμφωνα με το υποβληθέν αίτημα, προηγούμενη άδεια για την άσκηση του υπό κρίση επαγγέλματος «[σ]ε συνέχεια της από 2/7/2011 δημοσίευσης του ν. 3919/2011 “Αρχή της επαγγελματικής ελευθερίας, κατάργηση αδικαιολόγητων περιορισμών στην πρόσβαση και άσκηση επαγγελμάτων” […] δεν εκδίδεται πλέον» και συνεπώς «το επάγγελμα του χημικού ναυτιλίας ασκείται ελευθέρως μετά πάροδο τριμήνου από την αναγγελία ενάρξεως ασκήσεώς του»[5,6]. Παρά ταύτα η αναγγελία πρέπει να είναι «συνοδευόμενη από τα νόμιμα δικαιολογητικά για την πιστοποίηση της συνδρομής των νομίμων προϋποθέσεων»[7,8] τα οποία, όπως θα αναλυθεί κατωτέρω, ταυτίζονται με αυτά που απαιτούνταν όσο ίσχυε το καθεστώς της λήψης προηγούμενης άδειας. Ως εκ τούτου, παρά την κατάργηση λήψης προηγούμενης διοικητικής άδειας, εξακολουθούν να υφίστανται οι ίδιες προϋποθέσεις για την άσκηση του επαγγέλματος του χημικού ναυτιλίας.

3. Η παρούσα εισήγηση αναφέρεται στο δικαιολογημένο χαρακτήρα και τη συμβατότητα των απαιτήσεων και δικαιολογητικών για την άσκηση του επαγγέλματος του χημικού ναυτιλίας, αρμοδιότητας της Γενικής Διεύθυνσης Γενικού Χημείου του Κράτους[9] της Γενικής Γραμματείας Εσόδων του Υπουργείου Οικονομικών, υπό το ειδικότερο πρίσμα των διατάξεων περί προστασίας του ελεύθερου ανταγωνισμού. Περιορίζεται στην εξέταση του δικαιολογημένου, εύλογου και αναλογικού χαρακτήρα των διατάξεων που στοχεύουν στη διατήρηση των προϋποθέσεων και δικαιολογητικών για την άσκηση του υπό κρίση επαγγέλματος, σύμφωνα με τις αρχές και τους κανόνες της θεωρίας και της πρακτικής του ελεύθερου ανταγωνισμού. Η παρούσα γνωμοδότηση δεν αφορά σε συγκεκριμένες συμπεριφορές, οι οποίες κρίνονται με βάση τις διατάξεις των άρθρων 1 και 2 του ν. 3959/2011 και 101 και 102 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (εφεξής «ΣΛΕΕ»), ούτε και δεσμεύει την Επιτροπή Ανταγωνισμού σε υπάρχουσες ή μέλλουσες διαδικασίες και υποθέσεις και αναφέρονται σε ζητήματα ουσίας του δικαίου του ανταγωνισμού.

Β. ΤΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ ΤΟΥ ΧΗΜΙΚΟΥ ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ

Β.1. Περιγραφή επαγγέλματος

4. Σύμφωνα με την υπ’ αριθμ. 3232/41/1989 υπουργική απόφαση[10], ως χημικός ναυτιλίας ορίζεται «[ο] κάτοχος άδειας για την έκδοση πιστοποιητικού απαλλαγής από επικίνδυνα αέρια (GAS – FREEING)»[11]. Συγκεκριμένα, κατά τα οριζόμενα στην ίδια υπουργική απόφαση, ο έλεγχος και η έκδοση του σχετικού πιστοποιητικού απαλλαγής από τον επαγγελματία που ασκεί το επάγγελμα του χημικού ναυτιλίας αφορά σε «ελληνικά ή ξένα πλοία και πλωτά ναυπηγήματα τα οποία ευρίσκονται στον Ελληνικό χώρο και ειδικότερα: α) Όταν μεταφέρουν ή μετέφεραν καύσιμα, εύφλεκτα υγρά, εύφλεκτα αέρια υπό πίεση, χύμα χημικά προϊόντα και στερεά φορτία που έχουν ή απέκτησαν επικίνδυνες φυσιοχημικές ιδιότητες. β) ανεξάρτητα από το φορτίο το οποίο μετέφεραν όταν εκτελούνται εργασίες στις δεξαμενές καυσίμων και σε άλλους κλειστούς χώρους»[12]. Επιπλέον, η έκδοση πιστοποιητικού απαλλαγής από χημικό ναυτιλίας απαιτείται για «επιθεώρηση, επισκευή, δεξαμενισμό, μετατροπή, κατασκευή, διάλυση, αγκυροβόλιο παροπλισμό και οποιαδήποτε άλλη εργασία που από την Ελληνική Νομοθεσία προκύπτει ότι πρέπει να αρθεί η επικινδυνότητα ορισμένων χώρων του πλοίου»[13].

5. Στην ως άνω υπουργική απόφαση αναγνωρίζεται ότι για την άσκησή του απαιτούνται εξειδικευμένες γνώσεις, καθώς σύμφωνα με αυτήν προκειμένου να δικαιούται ο ενδιαφερόμενος επαγγελματίας να ασκήσει το επάγγελμα του χημικού ναυτιλίας, πρέπει κατ’ αρχήν να είναι διπλωματούχος χημικός ή χημικός μηχανικός των Πανεπιστημιακών ή Πολυτεχνικών Σχολών του εσωτερικού ή ισοτίμων του εξωτερικού με σχετική εμπειρία ενός

5 Βλ. σχετικά το υπ’ αριθ. πρωτ. 6840/3.10.2016 αίτημα του Υπουργείου Οικονομικών. Η έμφαση και υπογράμμιση ως αναφέρεται στο εν λόγω αίτημα.

6 Πράγματι, σύμφωνα με το άρθρο 3 του ν. 3919/2011, παύει να ισχύει, μετά την πάροδο τεσσάρων μηνών από τη δημοσίευση του νόμου, η απαίτηση προηγούμενης διοικητικής άδειας για την άσκηση του επαγγέλματος, όταν η χορήγηση της άδειας συναρτάται με την αντικειμενικώς, κατά δεσμία αρμοδιότητα, διαπιστούμενη συνδρομή νομίμων προϋποθέσεων. Από το ανωτέρω χρονικό σημείο το επάγγελμα ασκείται ελευθέρως, αφού παρέλθει τρίμηνο από την αναγγελία της έναρξης της άσκησής του προς την αρμόδια αρχή.

7 Βλ. το υπ’ αριθ. πρωτ. 6840/3.10.2016 αίτημα γνωμοδότησης του Υπουργείου Οικονομικών.

8 Σύμφωνα με το άρθρο 3 του ν. 3919/2011, η αρμόδια διοικητική αρχή μπορεί, εντός του τριμήνου από τη λήψη της αναγγελίας, να απαγορεύσει την άσκηση του επαγγέλματος, εφόσον δεν συγκεντρώνονται οι νόμιμες προϋποθέσεις ή δεν προκύπτει η συνδρομή τους από τα υποβληθέντα δικαιολογητικά.

9 Συγκεκριμένα, ως αρμόδια προς αδειοδότηση διοικητική αρχή ορίζεται από το ίδιο το Γενικό Χημείο του Κράτους η Διεύθυνση Πετροχημικών της Διεύθυνσης Ενεργειακών, Βιομηχανικών και Χημικών Προϊόντων (βλ. σχετικά την υπ’ αριθ. 30/005/409 εγκύκλιο της αρμόδιας Διεύθυνσης ημερομηνίας 25.7.2011).

10 Βλ. σχετικά την κοινή υπουργική απόφαση 3232/41/1989 των Υπουργών Οικονομικών, Εργασίας και Εμπορικής Ναυτιλίας διαθέσιμη στον ιστότοπο http://www.elinyae.gr/el/lib_file_upload/400-89.1113214998477.pdf.

11 Βλ. άρ. 2 του Παραρτήματος περί Ελέγχου Επικίνδυνων Αερίων στα Πλοία και Πλωτά Ναυπηγήματα που περιλαμβάνεται στην κοινή υπουργική απόφαση 3232/41/1989. Συναφώς, σύμφωνα με τον Πανελλήνιο Σύλλογο Χημικών Ναυτιλίας: «Ο Χημικός Ναυτιλίας είναι ο ειδικός επιστήμονας που κατέχει τη σχετική Άδεια για να: 1. Γνωματεύει και πιστοποιεί για τον έλεγχο απαλλαγής από επικίνδυνα αέρια (GAS – FREE) σε κλειστούς χώρους (πλοίων, βυτιοφόρων οχημάτων, δεξαμενών αποθήκευσης κ.α.) 2. Κάνει γραπτή εκτίμηση των κινδύνων από έκθεση των εργαζομένων σε επικίνδυνους παράγοντες (είτε κατά τις ψυχρές ή κατά τις θερμές εργασίες, είτε ακόμα και κατά την απλή επιθεώρηση κλειστών χώρων) 3. Συμβουλεύει σε θέματα ασφαλείας δεξαμενόπλοιων, δεξαμενών ή τερματικών εγκαταστάσεων 4. Συμβουλεύει σε θέματα μεταφοράς και αποθήκευσης επικίνδυνων φορτίων 5. Εκτιμά, συμβουλεύει ή διαχειρίζεται περιστατικά εκτάκτου ανάγκης 6. Εκτιμά και συμβουλεύει σε θέματα προστασίας του περιβάλλοντος» (βλ. σχετικά ιστοσελίδα Πανελλήνιου Συλλόγου Χημικών Ναυτιλίας http://www.marinechemists.gr/index.php/el/o_syllogos/).

12 Βλ. άρ. 1 του Παραρτήματος περί Ελέγχου Επικίνδυνων Αερίων στα Πλοία και Πλωτά Ναυπηγήματα που περιλαμβάνεται στην κοινή υπουργική απόφαση 3232/41/1989.

13 Ο. π. άρ. 1 του Παραρτήματος της κοινής υπουργικής απόφασης 3232/41/1989.

(1) τουλάχιστον έτους[14]. Η προϋπόθεση αυτή υφίσταται και μετά την εφαρμογή του ν.3919/2011 και τη συνακόλουθη αντικατάσταση της διαδικασίας προηγούμενης άδειας από τη διαδικασία αναγγελία έναρξης επαγγέλματος, καθώς δεν αφορά σε «αδικαιολόγητο περιορισμό» κατά την έννοια του άρ.2 του ν.3919/2011, αλλά συνιστά τρόπο διασφάλισης του ποιοτικού αποτελέσματος και της ορθής άσκησης του υπό κρίση επαγγέλματος.

Β.2. Το Γενικό Χημείο του Κράτους (Γ.Χ.Κ.)

6. Το Γενικό Χημείο του Κράτους (Γ.Χ.Κ.) ιδρύθηκε το 1929 με το ν. 4328[15], με τον οποίο συνενώθηκαν όλα τα εργαστήρια που λειτουργούσαν στο δημόσιο τομέα. Το Γ.Χ.Κ. αποτελεί υπηρεσία της Γενικής Γραμματείας Δημοσίων Εσόδων του Υπουργείου Οικονομικών και αναφέρεται στο συστατικό του νόμο ως Γενική Διεύθυνση του Γενικού Χημείου του Κράτους. Αποστολή του είναι η παροχή προς τις δημόσιες αρχές και τους πολίτες τεχνικών υπηρεσιών με σκοπό: α) τη διασφάλιση των δημοσίων εσόδων, μέσω της συνδρομής και της τεχνικής υποστήριξης των Αρχών του Υπουργείου Οικονομικών ή και αυτοτελώς, β) την προστασία της δημόσιας υγείας, του περιβάλλοντος καθώς και των συμφερόντων των καταναλωτών, γ) την επιστημονική υποστήριξη των δικαστικών, αστυνομικών και λοιπών κρατικών αρχών και Υπηρεσιών, δ) τη στήριξη της υγιούς λειτουργίας της αγοράς και την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και καινοτομίας της χημικής βιομηχανίας σε συνεργασία με τις συναρμόδιες αρχές, την αξιοποίηση και προώθηση των Ελληνικών προϊόντων επ’ ωφελεία της εθνικής οικονομίας και ε) την παροχή του εθνικού υποβάθρου της χημικής μετρολογίας[16].

7. Συναφώς με την παρούσα υπόθεση, το Γ.Χ.Κ. μέσω της υπαγόμενης σε αυτό Διεύθυνσης Ενεργειακών, Βιομηχανικών και Χημικών Προϊόντων, συμμετέχει στον έλεγχο και στη διασφάλιση των συνθηκών υγιεινής και ασφάλειας στις ναυπηγοεπισκευαστικές ζώνες, και ειδικότερα στον έλεγχο της παρουσίας επικίνδυνων αερίων στα πλοία και πλωτά ναυπηγήματα. Η δραστηριότητα αυτή από μέρους του Γ.Χ.Κ. επιτυγχάνεται, μεταξύ άλλων, με την από μέρους του βεβαίωση περί της επάρκειας των χημικών ναυτιλίας για την εκτέλεση των χημικών εργασιών, όπως περιγράφεται στην αμέσως επόμενη ενότητα[17].

14 Βλ. σχετικά άρ. 4 του Παραρτήματος της κοινής υπουργικής απόφασης 3232/41/1989. Σύμφωνα με την παρ. 1 του εν λόγω άρθρου: «Οι Χημικοί Ναυτιλίας πρέπει να είναι διπλωματούχοι Χημικοί ή Χημικοί Μηχανικοί των Πανεπιστημιακών ή Πολυτεχνικών Σχολών του εσωτερικού ή ισοτίμων του εξωτερικού με εμπειρία ενός (1) έτους τουλάχιστον, που έχει αποκτηθεί σε εργαστήριο που διαθέτει ήδη αδειούχους Χημικούς Ναυτιλίας και που πιστοποιείται με υπεύθυνη δήλωση του εκπαιδεύσαντος Χημικού Ναυτιλίας. Παρόμοια εμπειρία μπορεί επίσης να αποκτηθεί σε Ναυπηγοεπισκευαστικές επιχειρήσεις, Διϋλιστήρια ή σε άλλου είδους επιχειρήσεις σε εργασίες σχετικές με τον έλεγχο απαλλαγής από επικίνδυνα αέρια (GASFREEING) σε πλοία».

15 Βλ. ΦΕΚ 272/Α/1929.

16 Βλ. σχετικά http://www.gcsl.gr/index.asp?a_id=101. Οι ανωτέρω σκοποί της Γενικής Διεύθυνσης του Γενικού Χημείου του Κράτους ορίζονται και στο π.δ.111/2014. Ειδικότερα, σύμφωνα με το άρ. 91 του εν λόγω π.δ., οι στρατηγικοί σκοποί της Γενικής Διεύθυνσης Γ.Χ.Κ. είναι: «(α) η συμβολή στη διασφάλιση της είσπραξης των δημοσίων εσόδων, μέσω της συνδρομής και της τεχνικής.»

17 Βλ. σχετικά και http://www.gcsl.gr/index.asp?a_id=239&txt=y&show_sub=1.

Γ. ΣΥΣΤΗΜΑ ΑΔΕΙΟΔΟΤΗΣΗΣ ΓΙΑ ΤΟ ΥΠΟ ΚΡΙΣΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ

8. Σύμφωνα με το άρ. 1 της υπουργικής απόφασης 3011222/318/92 περί «Χορήγησης Άδειας Χημικού Ναυτιλίας», η έκδοση της σχετικής άδειας άσκησης του επαγγέλματος, μέχρι τον Ιούλιο του 2011, οπότε και το καθεστώς αυτό καταργήθηκε με την εφαρμογή του ν. 3919/2011, περιελάμβανε τα εξής στάδια:

• Ο ενδιαφερόμενος έπρεπε να υποβάλει αίτηση στη Διεύθυνση Πετροχημικών[18,19] του Γ.Χ.Κ. Η αίτηση αυτή συνοδευόταν από: α) θεωρημένα αντίγραφα πτυχίου Χημείας ή διπλώματος Χημικού μηχανικού και της άδειας ασκήσεως επαγγέλματος ΤΕΕ του ενδιαφερόμενου, β) βεβαίωση της κατ’ ελάχιστον μονοετούς προηγούμενης σχετικής εργασιακής εμπειρίας του και γ) παράβολο του Δημοσίου Ταμείου.

• Η Διεύθυνση Πετροχημικών του Γ.Χ.Κ. ήλεγχε την ορθότητα και εγκυρότητα των σχετικών δικαιολογητικών, παρέπεμπε τον ενδιαφερόμενο στην αρμόδια Επιτροπή[20], προκειμένου να εξεταστεί[21,22].

• Εφόσον η εξέταση του ενδιαφερόμενου υποψήφιου ήταν επιτυχής σε όλα τα θέματα, ειδοποιείτο η Χημική Υπηρεσία της οικείας Νομαρχίας (βάσει έδρας του εργαστηρίου του υποψήφιου) από τη Διεύθυνση

18 Η Διεύθυνση Πετροχημικών αναφέρεται από το ίδιο το ΓΧΚ ως «αρμόδια προς αδειοδότηση διοικητική αρχή» και υπάγεται στη Διεύθυνση Ενεργειακών, Βιομηχανικών και Χημικών Προϊόντων του Γενικού Χημείου του Κράτους. Βλ. και http://www.gcsl.gr/index.asp?a_id=239&txt=y&show_sub=1.

19 Από τον Ιούνιο 2011 η εν λόγω αίτηση διεκπεραιωνόταν και μέσω των ΚΕΠ που λειτουργούσαν ως Ενιαία Κέντρα Εξυπηρέτησης – βλ. υπουργική απόφαση 30/005/267 (ΦΕΚ 1234/14.6.2011).

20 Η σύσταση της εν λόγω Επιτροπής ορίζεται στο άρ. 4 του Παραρτήματος της υπ’ αριθ. 3232/41/1989 υπουργικής απόφασης. Συγκεκριμένα προβλέπεται ότι η Επιτροπή θα αποτελείται από: «α) Χημικό ή Χημικό Μηχανικό της Διεύθυνσης Πετροχημικών και Βιομηχανικών προϊόντων του Υπουργείου Οικονομικών [ήτοι της Διεύθυνσης Πετροχημικών του Γ.Χ.Κ. ως αναφέρθηκε ανωτέρω]. β) Εκπρόσωπο του Υπουργείου Εμπορικής Ναυτιλίας, Χημικό ή Χημικό Μηχανικό ή Ναυπηγό Μηχανικό. γ) εκπρόσωπο της Ένωσης Ελλήνων Χημικών, ο οποίος ή είναι μέλος του Δ.Ε.Π. Ανωτάτου Εκπαιδευτικού Ιδρύματος και ειδικός στο αντικείμενο ή είναι κάτοχος του πτυχίου του τουλάχιστον 10 έτη. δ) Εκπρόσωπο του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδος, ο οποίος ή είναι μέλος του Δ.Ε.Π. Ανωτάτου Εκπαιδευτικού Ιδρύματος και ειδικός στο αντικείμενο ή είναι κάτοχος του πτυχίου του τουλάχιστον 10 έτη. ε) Εκπρόσωπο της Γ.Σ.Ε.Ε».

21 Σύμφωνα με το άρ.4 του Παραρτήματος της υπουργικής απόφασης με αριθμό 3232/41/1989, πρόκειται για προφορική εξέταση με σκοπό τη διερεύνηση της κατάρτισης των υποψηφίων «σε γενικές αρχές ασφάλειας δεξαμενοπλοίων και άλλων πλοίων, γενικές γνώσεις επικίνδυνων φορτίων, μετρήσεις αερίων, χρήση εργαστηριακού εξοπλισμού, γνώση του περιεχομένου του παρόντος [ενν. του Παραρτήματος της υπ’ αριθ. 3232/41/1989 υπουργικής απόφασης]». Η θεματολογία της προφορικής εξέτασης περιγράφεται λεπτομερώς στο άρ.3 της ως άνω υπουργικής απόφασης με αριθμό 3011222/318/92.

22 Η Επιτροπή Ανταγωνισμού δεν εξέτασε το σύστημα εξετάσεων των υποψηφίων χημικών ναυτιλίας καθώς δεν προκύπτουν ενδείξεις περιορισμού του ανταγωνισμού, αντίστοιχες με αυτές που έχει εντοπίσει σε προηγούμενες γνωμοδοτήσεις της (βλ. χαρακτηριστικά υπ’αριθμ. 14/VI/2012 Γνωμοδότηση της ΕΑ για το επάγγελμα των αναλογιστών).

Πετροχημικών του Γ.Χ.Κ. ώστε να προβεί σε έλεγχο της πληρότητας και καλής λειτουργίας του εργαστηρίου του.

• Κατόπιν πλήρωσης όλων των ανωτέρω προϋποθέσεων, η αρμόδια Επιτροπή προέβαινε στη σύνταξη σχετικού πρακτικού και γνωμάτευσης για την έκδοση άδειας στον ενδιαφερόμενο υποψήφιο.

9. Η κατά τα ανωτέρω χορηγούμενη άδεια ανανεωνόταν σε ετήσια βάση, κατόπιν αίτησης[23] του ενδιαφερόμενου χημικού ναυτιλίας στη Χημική Υπηρεσία της οικείας Νομαρχίας. Η εν λόγω Χημική Υπηρεσία διενεργούσε επιτόπιο έλεγχο αναφορικά με την πληρότητα και καλή λειτουργία του εργαστηριακού εξοπλισμού του ενδιαφερόμενου χημικού ναυτιλίας και εφόσον πληρούνταν οι σχετικές προϋποθέσεις προέβαινε στην ανανέωση της άδειας[24]. Σημειώνεται δε ότι σε περίπτωση που οι χημικοί ναυτιλίας δεν ανανέωναν την άδειά τους για δύο συνεχή έτη, έχαναν το δικαίωμα περαιτέρω ανανέωσής της και καλούνταν να προβούν σε επανέκδοση της άδειας μετά την επιτυχή εξέτασή τους[25].

10. Μετά την εφαρμογή του ν. 3919/2011, η ως άνω προηγούμενη άδεια για την άσκηση του επαγγέλματος του χημικού ναυτιλίας έπαψε πλέον να εκδίδεται και η εν λόγω επαγγελματική δραστηριότητα ασκείται ελευθέρως μετά από πάροδο τριμήνου από την αναγγελία έναρξής του. Ωστόσο, όπως διευκρινίζεται σχετικά στην ερμηνευτική εγκύκλιο[26] του Υπουργείου Οικονομικών, η αναγγελία έναρξης άσκησης του επαγγέλματος του χημικού ναυτιλίας πρέπει να συνοδεύεται «από τα νόμιμα δικαιολογητικά για την πιστοποίηση της συνδρομής των νομίμων προϋποθέσεων, στην Δ/νση Πετροχημικών». Τα κατά τα ανωτέρω δικαιολογητικά είναι αυτά που κατατίθεντο κατά το διάστημα ισχύος του προηγούμενου καθεστώτος έκδοσης προηγούμενης άδειας άσκησης του επαγγέλματος του χημικού ναυτιλίας. Ως εκ τούτου, η κατοχή σχετικού διπλώματος, η προηγούμενη σχετική εμπειρία, η επιτυχής εξέταση του υποψηφίου και η από μέρους του κατοχή εξοπλισμένου και ορθώς λειτουργούντος εργαστηρίου παραμένουν αναγκαίες προϋποθέσεις, ώστε να δύναται ο ενδιαφερόμενος επαγγελματίας να ασκήσει το επάγγελμα του χημικού ναυτιλίας. Συγκεκριμένα, όπως αναφέρεται σαφώς στην ως άνω ερμηνευτική εγκύκλιο, «η επάρκεια του υποψηφίου χημικού ναυτιλίας, όπως αυτή πιστοποιείται από τις βεβαιώσεις εμπειρίας και μέσω της προφορικής εξέτασης από την επιτροπή, αποτελεί νόμιμη προϋπόθεση για την άσκηση του επαγγέλματος», ενώ παραμένει αναγκαία συνθήκη, όχι μόνο η επιτυχής εξέταση του ενδιαφερόμενου, αλλά και η πληρότητα του εργαστηρίου του, καθώς «το πρακτικό επιτυχούς εξέτασης του υποψηφίου από επιτροπή για την διαπίστωση των αναγκαίων γνώσεων καθώς και της πληρότητας και καλής λειτουργίας του εξοπλισμού, [...] αποτελεί νόμιμο δικαιολογητικό για την πιστοποίηση της συνδρομής των νομίμων προϋποθέσεων».

Δ. ΑΙΤΗΜΑ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗΣ ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΩΝ ΑΣΚΗΣΗΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΟΣ ΧΗΜΙΚΟΥ ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ

Δ.1. Σύσταση Διϋπουργικής Ομάδας Εργασίας για την απελευθέρωση των επαγγελμάτων - Σχέδιο νέου θεσμικού πλαισίου περί άσκησης επαγγέλματος

11. Με την από 28.9.2014 υπ’ αριθμ. Δ6Α 1120033ΕΞ2014 απόφαση του Υπουργείου Οικονομικών συστάθηκε Διυπουργική Ομάδα Εργασίας με σκοπό την «αξιολόγηση των έως τώρα νομοθετικών και διοικητικών ενεργειών, για την απελευθέρωση των επαγγελμάτων, την καταγραφή υπαρχόντων περιορισμών και την διατύπωση προτάσεων, για περαιτέρω απελευθέρωση όπου αυτό κριθεί επ’ ωφελεία του δημοσίου συμφέροντος»[27]. Σύμφωνα με την απόφαση αυτή, στο έργο της Διυπουργικής Ομάδας Εργασίας περιλαμβάνεται, μεταξύ άλλων, και: «-Η σύνταξη πλήρους επικαιροποιημένου καταλόγου των επαγγελμάτων/οικονομικών δραστηριοτήτων αρμοδιότητας κάθε Υπουργού/Γενικής Γραμματείας καθώς και η καταγραφή της κείμενης νομοθεσίας. – Η καταγραφή και αξιολόγηση όλων των απαιτούμενων δικαιολογητικών/προϋποθέσεων για την έναρξη και άσκηση των νομοθετικά κατοχυρωμένων επαγγελμάτων/οικονομικών δραστηριοτήτων, με βάση τις αρχές της αναγκαιότητας, της αναλογικότητας και της μη εισαγωγής διακρίσεων. – Η υποβολή προτάσεων σχετικά με τις νομοθετικές διοικητικές ενέργειες που είναι απαραίτητες για την άρση των δυσανάλογων περιορισμών και τη μείωση του διοικητικού φόρτου».

12. Στο πλαίσιο των ανωτέρω τίθεται το ερώτημα της αναγκαιότητας ή μη διατήρησης των απαιτούμενων προϋποθέσεων για την άσκηση του επαγγέλματος του χημικού ναυτιλίας. Προς το σκοπό αυτό, διερευνάται εν προκειμένω εάν οι κατά τα ανωτέρω προϋποθέσεις αποσκοπούν στη διασφάλιση του δημοσίου συμφέροντος ή συνιστούν αδικαιολόγητους περιορισμούς που δεν στηρίζονται στις αρχές «της αναγκαιότητας, της αναλογικότητας και της μη εισαγωγής διακρίσεων»[28] ή/και που εμποδίζουν τη λειτουργία «του ελεύθερου ανταγωνισμού, της αρχής της αειφορίας, της βιώσιμης ανάπτυξης και της ασφάλειας του δικαίου»[29].

23 Κατά τα οριζόμενα στο άρ. 5 της υπουργικής απόφασης με αριθμό 3011222/318/92, η αίτηση έπρεπε να συνοδεύεται από παράβολο Δημοσίου Ταμείου και να αναγράφει τα χαρακτηριστικά των οργάνων του εργαστηρίου του ενδιαφερόμενου χημικού ναυτιλίας (βλ. παρ.1 α) του άρ. 5 της εν λόγω υπουργικής απόφασης).

24 Επικουρικά αναφέρεται ότι το άρ. 5 της υπουργικής απόφασης με αριθμό 3011222/318/92 που αφορά στην «Ανανέωση άδειας Χημικού Ναυτιλίας» προσδιορίζει αναλυτικά την ακολουθούμενη διαδικασία για την ανανέωση της σχετικής άδειας.

25 Βλ. σχετικά παρ. 3 του άρ. 5 της υπουργικής απόφασης με αριθμό 3011222/318/92.

26 Βλ. σχετικά εγκύκλιο Δ.28 του Υπουργείου Οικονομικών ημερομηνίας 25.7.2011 (αρ. πρωτ. 30/005/409 διαθέσιμη και στον ιστότοπο http://www.gcsl.gr/index.asp?a_id=239&txt=y&show_sub=1).

27 Βλ. σχετικά την υπ’ αριθ. Δ6Α 1120033ΕΞ2014 απόφαση του Υπουργείου Οικονομικών. Υπενθυμίζεται ότι η εν λόγω Διυπουργική Ομάδα Εργασίας συγκροτήθηκε εκ νέου με την υπουργική απόφαση ΑΠ 2/79177/0004/15.12.2015 (ΑΔΑ : ΨΑΕ511/0011) με έργο την αξιολόγηση των νομοθετικών και διοικητικών ενεργειών για την απελευθέρωση των επαγγελμάτων, την καταγραφή των υπαρχόντων περιορισμών και τη διατύπωση προτάσεων, για περαιτέρω απελευθέρωση των επαγγελμάτων.

28 Ό. π. βλ. σχετικά την υπ’ αριθ. Δ6Α 1120033ΕΞ2014 απόφαση του Υπουργείου Οικονομικών.

29 Βλ. σχετικά άρ. 1 παρ. 5 του σχεδίου νέου θεσμικού πλαισίου για την άσκηση οικονομικής δραστηριότητας και άλλων διατάξεων.

13. Σύμφωνα με το προωθούμενο νέο θεσμικό πλαίσιο για την άσκηση οικονομικής δραστηριότητας[30] και συγκεκριμένα το πρώτο άρθρο αυτού, «[η] άσκηση των υπαγόμενων στον παρόντα νόμο οικονομικών δραστηριοτήτων είναι ελεύθερη. Αυτές δύναται να ασκούνται άνευ τηρήσεως λοιπών ειδικότερων διατυπώσεων, εφόσον τηρούνται οι προβλεπόμενες από τη λοιπή νομοθεσία υποχρεώσεις, όπως φορολογικές, κοινωνικής ασφάλισης και εγγραφής στο γενικό εμπορικό Μητρώο κατά περίπτωση». Σε κάθε περίπτωση, όπως σαφώς αναγνωρίζεται και στο ως άνω σχέδιο νόμου ως τέθηκε σε διαβούλευση, «η επιβολή από τη Διοίκηση ειδικότερων διατυπώσεων για την ελεύθερη άσκηση των οικονομικών δραστηριοτήτων που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος νόμου, είναι ανεκτή μόνο κατά το μέτρο που προστατεύεται πτυχή του δημοσίου συμφέροντος»[31]. Από τη διατύπωση του όρου αυτού συνάγεται ότι είναι συμβατή η τήρηση προϋποθέσεων άσκησης επαγγέλματος, εφόσον αυτές εξυπηρετούν το δημόσιο συμφέρον και είναι αναλογικές προς την επίτευξη του σκοπού αυτού.

Δ.2. Αιτιολόγηση διατήρησης προϋποθέσεων

14. Το Υπουργείο Οικονομικών με το υπ’ αριθμ. πρωτ. 6840/3.10.2016 αίτημά του επισημαίνει τη σπουδαιότητα του ελέγχου της επάρκειας του υποψηφίου χημικού ναυτιλίας η οποία, όπως υπογραμμίζει, «κρίνεται απολύτως αναγκαία για λόγους δημόσιου συμφέροντος». Περαιτέρω, σύμφωνα με το σχετικό αίτημα του Υπουργείου Οικονομικών, «[ο]ι λόγοι δημοσίου συμφέροντος που δικαιολογούν την ρύθμιση του προβλεπόμενου ελέγχου επάρκειας [ενν. για την άσκηση του επαγγέλματος του χημικού ναυτιλίας] συνίστανται στην εξασφάλιση του ελέγχου που αφορά τα προσόντα, την εμπειρία και τις επαγγελματικές γνώσεις του αιτούντος προκειμένου να εκτιμηθεί η ικανότητά του να ασκήσει το επάγγελμα του χημικού ναυτιλίας στην Ελλάδα με τρόπο ώστε να διασφαλίζεται η πρόληψη σοβαρών ατυχημάτων από εργασίες σε πλοία και πλωτά ναυπηγήματα, δεδομένου ότι τα ατυχήματα στις ναυπηγοεπισκευαστικές ζώνες, όταν συμβαίνουν, ενίοτε είναι και πολύνεκρα».

15. Επιπλέον, στο ως άνω αίτημα υποστηρίζεται, ότι η κατά τα ανωτέρω διασφάλιση επαγγελματικής επάρκειας του χημικού ναυτιλίας αποτελεί «πρόσφορο και αναγκαίο μέσο και τελεί σε εύλογη αναλογία με το συμφέρον που εξυπηρετεί», υποδεικνύοντας ότι η τυχόν κοινωνική ζημία που προκαλείται από τη διατήρηση των σχετικών προϋποθέσεων υπολείπεται του αντίστοιχα προκληθέντος κοινωνικού οφέλους.

Ε. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΑΙΤΗΜΑΤΟΣ

Ε.1. Εισαγωγικά

Ε.1.1. Άρση αδικαιολόγητων περιορισμών

16. Οι παρεμβάσεις που μπορεί να ασκηθούν στην οικονομική ελευθερία κλιμακώνονται σε ένα ευρύ φάσμα[32], το οποίο αρχίζει από τη χορήγηση προηγούμενης άδειας για την άσκηση ορισμένων οικονομικών δραστηριοτήτων και καταλήγει σε βαθιές μορφές παρεμβατισμού, όπως το κρατικό μονοπώλιο[33], ανάλογα με τους σκοπούς του νομοθέτη και την οικονομική πολιτική που επιλέγει να ακολουθήσει. Όμως, σε καμία περίπτωση, δεν μπορεί να είναι ο κρατικός παρεμβατισμός ανεξέλεγκτος, ιδίως όταν ότι η άσκησή του περιορίζει συνταγματικά κατοχυρωμένες αρχές, όπως αυτές της ισότητας και της οικονομικής ελευθερίας. Όπως αναγνωρίζεται και στο ν. 3919/2011[34], η υιοθέτηση συστημάτων αδειοδότησης για την είσοδο και παροχή υπηρεσιών από συγκεκριμένους επαγγελματίες δύναται να αποβλέπει στην εξυπηρέτηση λόγων δημοσίου συμφέροντος ή/και στη διασφάλιση της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών προς όφελος του καταναλωτή. Αυτό βρίσκει εφαρμογή ιδίως σε αγορές όπου χαρακτηρίζονται από ασυμμετρία πληροφόρησης ή η παροχή της σχετικής υπηρεσίας έχει επιπτώσεις σε τρίτα πρόσωπα πέραν των αποδεκτών της ή η υπό περιορισμό αγορά παράγει δημόσια αγαθά επωφελή για το κοινωνικό σύνολο[35].

17. Ωστόσο, αν και υπό προϋποθέσεις οι περιορισμοί εισόδου σε ένα επάγγελμα υπό τη μορφή έκδοσης αδειών ή συγκέντρωσης δικαιολογητικών για την άσκηση επαγγέλματος για επαγγελματίες συγκεκριμένων κλάδων δύναται να θεωρηθούν δικαιολογημένοι για τους ανωτέρω λόγους, ο υπερβολικός βαθμός ρύθμισης ενδέχεται να έχει αρνητικό αντίκτυπο στους καταναλωτές, καθώς μπορεί να οδηγήσει σε μείωση της προσφοράς των παρόχων υπηρεσιών, με αρνητικές επιπτώσεις τόσο στο επίπεδο του ανταγωνισμού όσο και στην ποιότητα των υπηρεσιών. Υπό το πρίσμα αυτό, οι ως άνω ρυθμίσεις ενδέχεται, σε ορισμένες περιπτώσεις, να είναι υπερβολικά αυστηρές, με αποτέλεσμα να περιορίζουν αδικαιολόγητα τις επιλογές του καταναλωτή και να δημιουργούν τεχνητή ανεπάρκεια που προκαλεί αύξηση τιμών, χωρίς απαραίτητα να συνοδεύεται από αύξηση της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών.

18. Τόσο στην οικονομική θεωρία όσο και στην πολιτική του ελεύθερου ανταγωνισμού δίνεται έμφαση, ώστε οι απαιτήσεις για την άσκηση επαγγέλματος να μην είναι πιο αυστηρές από ό,τι είναι απαραίτητο για τη διασφάλιση της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών

30 Το σχέδιο νόμου τέθηκε σε διαβούλευση από 9.8.2016 έως 29.8.2016 στο διαδικτυακό τόπο διαβουλεύσεων http://www.opengov.gr/ypoian/?p=7653. Μέχρι το χρόνο σύνταξης της παρούσης εισήγησης δεν έχει εισαχθεί προς ψήφιση από τη Βουλή.

31 Βλ. σχετικά άρ. 1 παρ. 3 του σχεδίου νόμου ως τέθηκε σε διαβούλευση για την άσκηση οικονομικής δραστηριότητας και άλλων διατάξεων.

32 Αναστόπουλος Ι., Αρχή της ισότητας και οικονομικός παρεμβατισμός, σε Σύμμεικτα Φώτη Βεγλερή II, 1998, σ. 322, όπου διακρίνονται τέσσερις μορφές που μπορεί να λάβει η κρατική παρέμβαση. Μπορεί να συνίσταται στην θέση περιορισμών στην άσκηση των οικονομικών ελευθεριών (περιοριστική), να αποβλέπει στη διαρρύθμιση και τον προσδιορισμό του συγκεκριμένου περιεχομένου των ατομικών δικαιωμάτων οικονομικού περιεχομένου (ρυθμιστική), να είναι κατευθυντήρια, είτε τέλος να αφορά την ανάπτυξη της δραστηριότητας δημοσίων παρεμβατικών και επιχειρηματικών φορέων (παροχική).

33 Δεληγιάννης Γ., Οικονομική ελευθερία και κρατική παρέμβαση, ΝοΒ 1992, σ. 1187.

34 Βλ. σχετικά παρ. 4 του άρ. 2 του ν. 3919/2011, όπως τροποποιήθηκε με την υποπαράγραφο Ε.2 του ν. 4152/2013.

35 Βλ. ενδεικτικά και υπ’ αριθ. 11/IV/2011 Γνωμοδότηση της ΕΑ, καθώς και Ανακοίνωση της Επιτροπής, Έκθεση σχετικά με τον Ανταγωνισμό στον Τομέα των Επαγγελματικών Υπηρεσιών, COM (2004) 83 τελικό, 9.2.2004.

και την προστασία των καταναλωτών. Προκρίνεται, δηλαδή, μια λιγότερο περιοριστική προσέγγιση των εν λόγω ρυθμιστικών περιορισμών, με στόχο αφενός μεν την ενίσχυση της πληροφόρησης σχετικά με τις ικανότητες των επαγγελματιών, την ποιότητα των παρεχόμενων από αυτούς υπηρεσιών, τις πιθανές ζημιές που μπορεί να υποστούν οι καταναλωτές από την ανεπαρκή άσκηση του επαγγέλματος και τη δυνατότητα αυτοπροστασίας τους πραγματοποιώντας ενημερωμένες επιλογές, και αφετέρου τη θέσπιση υποχρεωτικών απαιτήσεων διασφάλισης ποιότητας και ευθύνης του επαγγελματία, σε περίπτωση πλημμέλειας[36].

19. Περαιτέρω, η αρχή της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών κατοχυρώνεται στο άρθρο 56 ΣΛΕΕ (πρώην άρθρο 49 ΣΕΚ) και αποτελεί ειδικότερη έκφραση της ελεύθερης κυκλοφορίας και διαμονής του πολίτη στο εσωτερικό της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Σύμφωνα με το άρθρο 57 της ΣΛΕΕ (πρώην άρθρο 50 ΣΕΚ), θεωρούνται σαν παροχές υπηρεσιών εκείνες, οι οποίες παρέχονται κανονικά έναντι αμοιβής, εφόσον δεν ρυθμίζονται από τις διατάξεις τις σχετικές με την ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων, των προσώπων και των κεφαλαίων της Συνθήκης. Το ίδιο άρθρο διευκρινίζει ότι οι διατάξεις για την ελεύθερη κυκλοφορία των υπηρεσιών καλύπτουν όλες τις οικονομικές δραστηριότητες, ιδίως τις βιομηχανικές, τις εμπορικές, τις βιοτεχνικές και τις δραστηριότητες των ελευθέρων επαγγελμάτων.

Ε.1.2. Ο ν. 3919/2011

20. Με το ν. 3919/2011 ο νομοθέτης απέβλεψε στην άρση των περιορισμών που προβλέπονται στην ισχύουσα κατά το χρόνο θέσπισής του νομοθεσία και εμποδίζουν την ελεύθερη πρόσβαση στα επαγγέλματα και την άσκησή τους. Οι εν λόγω περιορισμοί, οι οποίοι καταργήθηκαν με τον εν λόγω νόμο, απαριθμούνται στο άρθρο 2 του ν. 3919/2011 και αφορούν:

• είτε στην ελεύθερη πρόσβαση στο επάγγελμα όπως είναι ο νομοθετικά οριζόμενος αριθμός των προσώπων και η εξάρτηση της χορήγησης άδειας από την ύπαρξη πραγματικής ανάγκης για παροχή των υπηρεσιών κατά την ουσιαστική κρίση της Διοίκησης) ή

• στην άσκηση του επαγγέλματος όπως είναι η θέσπιση γεωγραφικών ορίων ή ελάχιστων αποστάσεων μεταξύ των ασκούντων το ίδιο επάγγελμα, η απαγόρευση δημιουργίας περισσότερων εγκαταστάσεων από το ίδιο πρόσωπο, η επιβολή ή η απαγόρευση της άσκησης επαγγέλματος υπό ορισμένη εταιρική μορφή, ο περιορισμός της συμμετοχής στο εταιρικό κεφάλαιο με κριτήριο την επαγγελματική ιδιότητα, οι υποχρεωτικές κατώτατες τιμές, καθώς και η υποχρέωση προσφοράς από τον ασκούντα το επάγγελμα και άλλων συγκεκριμένων υπηρεσιών μαζί με τη δική του υπηρεσία.

21. Στους περιορισμούς του άρθρου 2 του ν. 3919/2011, οι οποίοι καταργούνται, δεν συμπεριλαμβάνονται, όπως ρητώς τονίζεται στην αιτιολογική έκθεση του νόμου, περιορισμοί υποκειμενικού χαρακτήρα, οι οποίοι συναρτώνται με τα πάσης φύσεως αξιούμενα προσόντα, την εμπειρία, δεξιότητες και ικανότητες που διαπιστώνονται με δοκιμασία, καθώς και την ηλικία για την είσοδο ή την υποχρεωτική έξοδο από το επάγγελμα.

22. Από τις διατάξεις των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 2 του ν. 3919/2011 προκύπτει ότι ως περιορισμοί στην πρόσβαση και την άσκηση επαγγελμάτων, οι οποίοι καταργούνται με το νόμο αυτό ως αδικαιολόγητοι κατά τη νεότερη αντίληψη του νομοθέτη, νοούνται εκείνοι μόνο οι περιορισμοί, οι οποίοι εντάσσονται, με βάση το περιεχόμενό τους, σε κάποια από τις κατηγορίες που απαριθμούνται στη διάταξη της παρ. 2 του άρθρου 2 του ν. 3919/2011. Συνεπώς, η νομοθεσία που διέπει εκάστοτε επάγγελμα εξακολουθεί, κατά τα λοιπά, να ισχύει ως προς επιμέρους διατάξεις της, εφόσον οι προβλεπόμενοι από τις διατάξεις αυτές περιορισμοί στην πρόσβαση ή την άσκηση του επαγγέλματος δεν εμπίπτουν σε κάποια από τις ανωτέρω κατηγορίες καταργούμενων περιορισμών του άρθρου 2 παρ. 2 του ν. 3919/2011 ή δεν συνδέονται αρρήκτως με αυτούς[37].

Ε.1.3. Λόγοι διατήρησης ή επαναφοράς προϋποθέσεων και δικαιολογητικών άσκησης επαγγέλματος

23. Ως προαναφέρθηκε στην αμέσως προηγούμενη Ενότητα, σκοπός των διατάξεων του άρθρου 2 του ν. 3919/2011 δεν είναι να καταργηθεί κάθε περιορισμός παρά μόνον ό,τι συνιστά αδικαιολόγητο περιορισμό κατά την έννοια του νόμου. Αυτό εξάλλου αποτελεί το σκοπό τόσο της σχετικά συσταθείσας Διϋπουργικής Ομάδας Εργασίας[38] όσο και του σχεδίου νόμου για το θεσμικό πλαίσιο που διέπει την άσκηση οικονομικής δραστηριότητας[39]. Το ποιοι περιορισμοί ή προϋποθέσεις πρέπει να θεωρηθούν δικαιολογημένες και, ως τέτοιες, να διατηρηθούν προκύπτει από την παρ. 4 του άρθρου 2[40] και

36 Βλ OECD Competition Assessment Toolkit, Οδηγός Αξιολόγησης Συνθηκών Ανταγωνισμού, Τόμος Ι, Έκδοση 2.0, σελ. 52. Βλ. επίσης αναλυτικότερα υπ’ αριθ. 15/VI/2012 Γνωμοδότηση Ε.Α.

37 Βλ. ΣτΕ 445/2014.

38 Βλ. την υπ’ αριθμ. Δ6Α 1120033ΕΞ2014/28.9.2014 απόφαση του Υπουργείου Οικονομικών ως τροποποιήθηκε και ισχύει κατά τα ανωτέρω.

39 Βλ. ενδεικτικά άρ. 1 του σχεδίου Νέου Θεσμικού Πλαισίου Για Την Άσκηση Οικονομικής Δραστηριότητας Και Άλλες Διατάξεις που τέθηκε σε διαβούλευση κατά τους καλοκαιρινούς μήνες του 2016.

40 Το κείμενο της διάταξης της παρ. 4 του άρθρου 2 του ν. 3919/2011 (μετά την τροποποίηση αυτού με την υποπαρ. Ε.2 της παρ. Ε του άρθρου πρώτου του ν. 4152/2013) έχει ως ακολούθως: «4. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση του καθ’ ύλην αρμόδιου Υπουργού και του Υπουργού Οικονομικών, ύστερα από σύμφωνη γνώμη της Επιτροπής Ανταγωνισμού, είναι δυνατή η θέσπιση παρεκκλίσεως σε σχέση προς ορισμένο επάγγελμα από τις διατάξεις της παραγράφου 2 του παρόντος άρθρου και της παραγράφου 1 του άρθρου 3, εάν: Ι. Με τον περιορισμό αυτόν επιδιώκεται η εξυπηρέτηση επιτακτικού λόγου δημοσίου συμφέροντος και ΙΙ. Ο περιορισμός αυτός είναι πρόσφορο και αναγκαίο μέσο για την εξυπηρέτησή του και, από απόψεως εντάσεως της επεμβάσεως στη σφαίρα της οικονομικής ελευθερίας, τελεί σε εύλογη αναλογία προς τη σπουδαιότητα του επιδιωκομένου να εξυπηρετηθεί επιτακτικού λόγου δημοσίου συμφέροντος και ΙΙΙ. Ο περιορισμός αυτός δεν εισάγει άμεσα ή έμμεσα διακρίσεις ανάλογα με την ιθαγένεια ή όσον αφορά τις επιχειρήσεις ανάλογα με την έδρα τους». Με τις διατάξεις της παραγράφου Ε΄ καθίσταται σαφής ο σκοπός του νόμου, ο οποίος είναι η επαναφορά περιορισμών του τύπου που παρατίθενται στην παρ. 2 του άρθρου 2 του ν. 3919/2011 (Α΄ 32), καθώς και ορισμένων συστημάτων αδειοδότησης, όπως αυτά αναφέρονται στην παράγραφο 1 του άρθρου 3 του ίδιου νόμου.

την παρ. 2 του άρθρου 3[41], όπως τροποποιήθηκαν με την υποπαράγραφο Ε.2 της παρ. Ε΄ του πρώτου άρθρου του ν. 4152/2013[42], καθώς και από τα άρ. 4 και 5 του προαναφερθέντος σχεδίου νέου θεσμικού πλαισίου[43]. Στο ίδιο πλαίσιο, η Επιτροπή Ανταγωνισμού σε προηγούμενη σχετική της Γνωμοδότηση[44] έχει αναγνωρίσει ότι «ορισμένος βαθμός ρύθμισης των επίμαχων επαγγελμάτων [ενν. των ελευθέριων επαγγελμάτων] μπορεί να δικαιολογείται, ιδιαίτερα εν όψει του ότι οι σχετικές υπηρεσίες έχουν επιπτώσεις σε τρίτους, και ότι ορισμένες επαγγελματικές υπηρεσίες θεωρείται ότι παράγουν δημόσια αγαθά, επωφελή για το κοινωνικό σύνολο γενικότερα. Επομένως, ρυθμίσεις για τη διατήρηση της ποιότητας των επαγγελματικών υπηρεσιών και την προστασία των καταναλωτών μπορεί να είναι απαραίτητες».

Ε.2. Αξιολόγηση αιτήματος Υπουργείου Οικονομικών

Ε.2.1 Δημόσιο συμφέρον

24. Στην έννοια της προσωπικής ελευθερίας και στην αρχή της ελεύθερης ανάπτυξης της προσωπικότητας του ατόμου περιλαμβάνεται και η επαγγελματική ελευθερία, δηλαδή η ελευθερία επιλογής και άσκησης επαγγέλματος. Στην ελευθερία αυτή μπορεί να επιβληθούν από το νομοθέτη περιορισμοί είτε με τη μορφή αρνητικών όρων και απαγορεύσεων είτε με τη μορφή θετικών υποχρεώσεων προς ενέργεια, πριν από την επιλογή ή και κατά την άσκηση του επαγγέλματος. Οι όροι και οι προϋποθέσεις που τάσσονται από το νομοθέτη για την επιλογή και την άσκηση του επαγγέλματος είναι συνταγματικά επιτρεπτοί, όταν ορίζονται γενικά και κατά τρόπο αντικειμενικό, δικαιολογούνται δε από αποχρώντες λόγους δημόσιου ή κοινωνικού συμφέροντος, οι οποίοι, σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση, πρέπει να είναι συναφείς προς το αντικείμενο και το χαρακτήρα του επαγγέλματος[45]. Επιπλέον, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 3844/2010 «Προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας στην Οδηγία 2006/123 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τις υπηρεσίες στην εσωτερική αγορά και άλλες διατάξεις»[46], ως επιτακτικοί λόγοι δημοσίου συμφέροντος, που αναγνωρίζονται ως τέτοιοι στη νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, είναι «ιδίως: η δημόσια τάξη, η δημόσια ασφάλεια, η δημόσια υγεία, η προστασία της χρηματοοικονομικής ισορροπίας του συστήματος κοινωνικών ασφαλίσεων, η προστασία των καταναλωτών, των αποδεκτών υπηρεσιών και των εργαζομένων, η δικαιοσύνη των εμπορικών συναλλαγών, η καταπολέμηση της απάτης, η προστασία του περιβάλλοντος, συμπεριλαμβανομένου και του αστικού περιβάλλοντος, η υγεία των ζώων, η διανοητική ιδιοκτησία,

---

Οι εν λόγω περιορισμοί και τα συστήματα αδειοδότησης είχαν καταργηθεί είτε επειδή παρήλθε η προθεσμία της παρ. 3 του άρθρου 2 και της παρ. 2 του άρθρου 3 του ν. 3919/2011, είτε βάσει της προαναφερόμενης γενικής καταργητικής ρήτρας της παρ. 16 του άρθρου 4 του ν. 4038/2012 (βλ. σχετικά αιτιολογική έκθεση στο σχέδιο νόμου «Επείγοντα μέτρα εφαρμογής των νόμων 4046/2012, 4093/2012 και 4127/2013»).

41 Σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 3 του ν. 3919/2011 «2. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση του καθ’ ύλην αρμόδιου Υπουργού και του Υπουργού Οικονομικών εντός τεσσάρων (4) μηνών από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου, είναι δυνατή η θέσπιση εξαιρέσεως ως προς ορισμένο επάγγελμα από τη διάταξη της προηγούμενης παραγράφου, αν η διατήρηση του νομικού καθεστώτος της προηγούμενης διοικητικής άδειας επιβάλλεται από επιτακτικούς λόγους δημοσίου συμφέροντος και με την επιφύλαξη της αρχής της αναλογικότητας». Σύμφωνα δε με την παρ. 3 του ίδιου άρθρου, η οποία προστέθηκε με την υποπαρ. Ε.3. της παρ. Ε του άρθρου πρώτου του ν. 4152/2013, «Οι διατάξεις των προηγούμενων παραγράφων δεν εφαρμόζονται σε συστήματα χορήγησης άδειας που επιβάλλονται ή επιτρέπονται από κοινοτικούς κανονισμούς ή από κοινοτικές οδηγίες, όπως αυτές ενσωματώθηκαν στο ελληνικό δίκαιο».

42 Τέλος, σημειώνεται ότι η εν λόγω τελευταία ρύθμιση της παρ. Ε του άρθρου πρώτου του ν. 4152/2013 τροποποιεί την παρ. 4 του άρθρου 2 του ν. 3919/2011, η οποία προέβλεπε τις προϋποθέσεις επαναεισαγωγής περιορισμών στην πρόσβαση και την άσκηση επαγγελμάτων, με ρητή πλέον αναφορά στην παρ. 1 του άρθρου 3 του ίδιου νόμου, αναφορικά με την κατάργηση αδικαιολόγητων απαιτήσεων προηγούμενης διοικητικής άδειας για την άσκηση επαγγελμάτων, χωρίς ωστόσο να τροποποιεί την παρ. 2 του τελευταίου αυτού άρθρου, η οποία ρύθμιζε τις προϋποθέσεις επαναεισαγωγής του συστήματος διοικητικής άδειας, οι οποίες ως ένα βαθμό είναι διάφορες από τις αναφερόμενες στην παρ. 4 του άρθρου 2.

43 Ανάλογη πρόβλεψη υπάρχει και στην παρ. 4 του άρ. 4 του σχεδίου νόμου ως τέθηκε σε διαβούλευση, όπου αναγνωρίζεται ότι «[η] υπαγωγή οικονομικής δραστηριότητας σε καθεστώς γνωστοποίησης κρίνεται δικαιολογημένη για την προστασία συγκεκριμένης πτυχής δημοσίου συμφέροντος μόνο όταν συντρέχουν σωρευτικά οι παρακάτω προϋποθέσεις: α) η άσκηση της οικονομικής δραστηριότητας δημιουργεί κίνδυνο για συγκεκριμένη πτυχή δημοσίου συμφέροντος και το επίπεδο του κινδύνου είναι τέτοιο που λαμβανομένων υπόψη της πιθανότητας επέλευσης και των επιπτώσεών του, δικαιολογεί την υπαγωγή, β) η υπαγωγή της συγκεκριμένης οικονομικής δραστηριότητας σε καθεστώς γνωστοποίησης στην αρμόδια αρχή, σύμφωνα με τις αρχές του άρθρου 1, είναι το απολύτως αναγκαίο μέτρο για την αποτροπή του κινδύνου. Στην περίπτωση αυτή δύναται να προβλέπεται η υποχρέωση γνωστοποίησης εντός των ορίων της συνταγματικής αρχής της αναλογικότητας. Κίνδυνος για το δημόσιο συμφέρον δημιουργείται όταν με βάση αντικειμενικά κριτήρια και με βάση τις υπάρχουσες επιστημονικές και τεχνικές γνώσεις η άσκηση της οικονομικής δραστηριότητας δύναται να προκαλέσει βλάβη σε αυτό». Συναφώς, στην παρ. 2 του άρ. 5 περί έγκρισης του ως άνω σχεδίου ορίζεται σαφώς ότι «[η] υπαγωγή οικονομικής δραστηριότητας σε καθεστώς έγκρισης κρίνεται δικαιολογημένη για την προστασία συγκεκριμένης πτυχής του δημοσίου συμφέροντος μόνο όταν συντρέχουν σωρευτικά οι παρακάτω προϋποθέσεις: α) η άσκηση της οικονομικής δραστηριότητας δημιουργεί αυξημένο κίνδυνο για συγκεκριμένη πτυχή του δημοσίου συμφέροντος και το επίπεδο κινδύνου είναι τέτοιο που, λαμβανομένων υπόψη της πιθανότητας επέλευσης και των επιπτώσεών του, δικαιολογεί την υπαγωγή, β) η υπαγωγή της συγκεκριμένης οικονομικής δραστηριότητας σε καθεστώς έγκρισης στην αρμόδια αρχή σύμφωνα με τις αρχές του άρθρου 1, είναι το απολύτως αναγκαίο μέτρο για την αποτροπή του κινδύνου και γ) η αποτροπή του κινδύνου δεν μπορεί να επιτευχθεί με την υπαγωγή σε καθεστώς γνωστοποίησης. Στην περίπτωση αυτή δύναται να προβλέπεται η υποχρέωση έγκρισης εντός των ορίων της συνταγματικής αρχής της αναλογικότητας. Κίνδυνος για το δημόσιο συμφέρον δημιουργείται όταν με βάση αντικειμενικά κριτήρια και με βάση τις υπάρχουσες επιστημονικές και τεχνικές γνώσεις η άσκηση της οικονομικής δραστηριότητας δύναται να προκαλέσει βλάβη σε αυτό».

44 Βλ. σχετικά Γνωμοδότηση αρ. 11/VI/2011. Το πλήρες κείμενο της Γνωμοδότησης είναι διαθέσιμο στον ιστότοπο: http://www.epant.gr/gnomo_details.php?Lang=gr&id=31&nid=11.

45 βλ. ΣτΕ 413/1993 Ολομ., 3516/2013 Ολομ.

46 Βλ. άρθρο 9 παρ. 1 της Οδηγίας 2006/123/ΕΚ και άρθρο 10 του ν. 3844/2010 (ΦΕΚ Α΄ 63).

η διατήρηση της εθνικής ιστορικής και καλλιτεχνικής κληρονομιάς, οι στόχοι κοινωνικής πολιτικής και οι στόχοι πολιτιστικής πολιτικής»[47].

25. Σύμφωνα με τα διαλαμβανόμενα στο αίτημα του Υπουργείου Οικονομικών, οι προϋποθέσεις για την άσκηση του επαγγέλματος του χημικού ναυτιλίας είναι απαραίτητες για τη διασφάλιση του δημόσιου συμφέροντος νοουμένου ότι «[τ]α θέματα ασφαλείας για την εκτέλεση εργασιών σε ναυπηγοεπισκευαστικές ζώνες αποτελούν μια σύνθετη διεργασία, μέρος της οποίας είναι και η διαδικασία ελέγχου επικίνδυνων αερίων στα πλοία και πλωτά ναυπηγήματα (gasfree), για την οποία υπεύθυνοι είναι οι χημικοί ναυτιλίας»[48].

26. Πράγματι, κατά την κρίση των μελών της Επιτροπής, τα χαρακτηριστικά του υπό εξέταση επαγγέλματος και οι επικαλούμενοι στο προαναφερθέν αίτημα λόγοι δημοσίου συμφέροντος, όπως η πρόληψη σοβαρών ατυχημάτων από εργασίες σε πλοία και πλωτά ναυπηγήματα, καθιστούν κατ’ αρχήν επωφελή και ουσιώδη την ύπαρξη συστήματος ελέγχου από την αρμόδια διοικητική αρχή της επαγγελματικής επάρκειας των παρόχων των συγκεκριμένων υπηρεσιών. Εξάλλου, επιτακτικοί λόγοι δημοσίου συμφέροντος, όπως η δημόσια υγεία και ασφάλεια δικαιολογούν τη διατήρηση προϋποθέσεων άσκησης ενός επαγγέλματος, τηρουμένων των αρχών της αναγκαιότητας και της αναλογικότητας[49].

27. Εν προκειμένω και λαμβανομένου υπόψη των εξειδικευμένων γνώσεων που οφείλει να κατέχει ο χημικός ναυτιλίας προκειμένου να ασκήσει ορθά το επάγγελμά του, εκτιμάται ότι οι προϋποθέσεις που αφορούν στην κατοχή σχετικού πτυχίου ή διπλώματος, στην προηγούμενη σχετική εμπειρία καθώς και στον εξοπλισμό του εργαστηρίου είναι ουσιώδεις και συμβατές με την προστασία του δημοσίου συμφέροντος. Η απουσία αυτών θα δημιουργούσε ανησυχία ως προς τη διασφάλιση ενός ελάχιστου επιπέδου ποιότητας της παρεχόμενης υπηρεσίας που, στην προκειμένη περίπτωση, αυτό εκτιμάται ότι οδηγεί σε αυξημένες πιθανότητες πρόκλησης ατυχήματος με σοβαρές επιπτώσεις.

28. Ως εκ τούτου, μπορεί εύλογα να θεωρηθεί ότι οι επικληθέντες λόγοι δημοσίου συμφέροντος συντρέχουν και, κατ’ επέκταση, εξυπηρετούνται άμεσα με τη διατήρηση των ως άνω προϋποθέσεων για την άσκηση του επαγγέλματος.

Ε.2.2 Αρχή της αναλογικότητας

29. Όπως προαναφέρθηκε, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 2 παρ. 4 και 3 παρ. 2 του ν. 3919/2011, η διατήρηση σε ισχύ περιορισμού και η απαίτηση προηγούμενης διοικητικής άδειας είναι δυνατή, εφόσον ο περιορισμός αυτός είναι πρόσφορο και αναγκαίο μέσο για την εξυπηρέτηση του επιδιωκόμενου να εξυπηρετηθεί επιτακτικός λόγος δημοσίου συμφέροντος και, από απόψεως εντάσεως της επέμβασης στη σφαίρα της οικονομικής ελευθερίας, τελεί σε εύλογη αναλογία προς τη σπουδαιότητα του επιτακτικού λόγου δημοσίου συμφέροντος (stricto sensu αναλογικότητα). Η αρχή της αναλογικότητας είναι συνταγματικά κατοχυρωμένη (άρθρο 25 παρ.1 Σ) και αποτελεί ταυτόχρονα και πρωτογενή κανόνα του κοινοτικού δικαίου (άρθρο 5 ΣΛΕΕ). Σύμφωνα με την ανωτέρω αρχή, ο επιβληθείς περιορισμός θα πρέπει να μην επιφέρει μεγαλύτερη δέσμευση του δικαιώματος, από όση επιβάλλεται για την ικανοποίηση του δημοσίου συμφέροντος[50]. Πράγματι, η θέσπιση συγκεκριμένων προϋποθέσεων για την είσοδο σε μια αγορά αποτελεί μέσο για να διασφαλιστεί ότι οι επαγγελματίες που δραστηριοποιούνται στην αγορά πληρούν τα αναγκαία ποιοτικά πρότυπα, που η άσκηση του σχετικού επαγγέλματος απαιτεί. Ειδικότερα, αναφορικά με την υπό κρίση επαγγελματική υπηρεσία, είναι αντιληπτό ότι η ύπαρξη τέτοιων προϋποθέσεων, λόγω των ειδικών γνώσεων που απαιτούνται, είναι εύλογη και συμβατή με την ποιοτική διασφάλιση της παρεχόμενης υπηρεσίας[51].

30. Κατά την άποψη του Υπουργείου Οικονομικών, «η διασφάλιση της επαγγελματικής επάρκειας του χημικού ναυτιλίας είναι πρόσφορο και αναγκαίο μέσο και τελεί σε εύλογη αναλογία με το συμφέρον που εξυπηρετεί»[52].

31. Εν προκειμένω, υπενθυμίζεται ότι σύμφωνα με το άρθρο 3 του ν. 3919/2011, καταργείται το σύστημα προηγούμενης διοικητικής άδειας, όχι όμως και οι απαραίτητες προϋποθέσεις και τα ελάχιστα προσόντα που απαιτούνται για την άσκηση του οικείου επαγγέλματος, εφόσον δεν αντίκεινται στη διάταξη του άρθρου 2 του ιδίου νόμου. Ουσιαστικά, συνεπώς, δεν καταργούνται τα κριτήρια και η ουσιαστική αξιολόγηση των προϋποθέσεων αδειοδότησης, αλλά η γραφειοκρατική διαδικασία εκδόσεως της σχετικής άδειας, η οποία οδηγεί σε αυξημένο διοικητικό κόστος, είναι συχνά χρονοβόρα και εν τέλει επιβραδύνει την είσοδο νέων επαγγελματιών στην αγορά, περιορίζοντας έτσι τον ανταγωνισμό.

32. Εν προκειμένω, κατά την κρίση της Επιτροπής, οι τυπικές και ουσιαστικές προϋποθέσεις για την άσκηση του επαγγέλματος χημικού ναυτιλίας είναι ποιοτικής φύσης και υποκειμενικού χαρακτήρα, κατά την έννοια του ν. 3919/2011, δεδομένου ότι συναρτώνται με τα πάσης φύσεως αξιούμενα προσόντα, την εμπειρία, δεξιότητες και ικανότητες που διαπιστώνονται με δοκιμασία, καθώς και την ηλικία για την είσοδο ή την υποχρεωτική έξοδο από το επάγγελμα, πληρούν δε τα κριτήρια της αρχής της αναλογικότητας. Και τούτο, διότι είναι (α) κατάλληλες, ήτοι πρόσφορες για την πραγμάτωση των ως άνω επιδιωκόμενων σκοπών δημοσίου συμφέροντος, (β) αναγκαίες, ήτοι επάγονται συγκριτικά τον ελάχιστο δυνατό περιορισμό, και (γ) εν στενή έννοια αναλογικές, τελούν δηλαδή σε εύλογη σχέση με τον επιδιωκόμενο σκοπό, ώστε η αναμενόμενη ωφέλεια να μην υπολείπεται της βλάβης που ενδέχεται να προκαλούν

47 Βλ. άρ. 2 του ν. 3844/2010.

48 Βλ. το υπ’ αριθ. πρωτ. 6840/3.10.2016 αίτημα του Υπουργείου Οικονομικών.

49 Βλ. σκέψη 56 Οδηγίας 2006/123/ΕΚ. Σημειώνεται ότι ειδικά η προστασία της υγείας και ασφαλούς διαβίωσης των ζώων έχει χαρακτηριστεί από το ΔΕΚ όχι ως επιτακτικός, αλλά ως θεμιτός σκοπός δημοσίου συμφέροντος. Βλ. αποφάσεις ΔΕΕ C-219/07, C-265/01, C-219/07, C-37/06 και C-58/06.

50 Βλ. ΣτΕ 1249/2010, με παραπομπές σε πάγια νομολογία (ΣτΕ 202/1974, 1700/1995, 1129/2003).

51 OECD, Operational Manual, Version 3.0, Ιούνιος 2015, σελ. 33.

52 Βλ. το υπ’ αριθ. πρωτ. 6480/3.10.2016 αίτημα του Υπουργείου Οικονομικών.

(εφόσον αξιολογηθούν ως περιορισμοί της οικονομικής ελευθερίας).

Ε.2.3 Εισαγωγή άμεσων ή έμμεσων διακρίσεων

33. Το άρθρο 49 ΣΛΕΕ (πρώην άρθρο 43 ΣΕΚ) επιτάσσει την κατάργηση κάθε περιορισμού σε βάρος ενός προσώπου το οποίο θέλει να εγκατασταθεί σε ένα κράτος μέλος, όταν ο εν λόγω περιορισμός μπορεί να απαγορεύσει, να παρεμποδίσει ή να καταστήσει λιγότερο ελκυστική την άσκηση από τους υπηκόους των κρατών μελών των θεμελιωδών ελευθεριών που διασφαλίζονται από τη Συνθήκη, έστω και αν αυτός ισχύει αδιακρίτως τόσο για τους ημεδαπούς όσο και για τους αλλοδαπούς[53]. Εν προκειμένω, στο άρθρο 4 της υπουργικής απόφασης 3232/41/1989 αναφέρεται ότι «Οι Χημικοί Ναυτιλίας πρέπει να είναι διπλωματούχοι Χημικοί ή Χημικοί Μηχανικοί των Πανεπιστημιακών ή Πολυτεχνικών Σχολών του εσωτερικού ή ισοτίμων του εξωτερικού με εμπειρία ενός (1) έτους τουλάχιστον, που έχει αποκτηθεί σε εργαστήριο που διαθέτει ήδη αδειούχους Χημικούς Ναυτιλίας και που πιστοποιείται με υπεύθυνη δήλωση του εκπαιδεύσαντος Χημικού Ναυτιλίας»[54]. Επιπλέον, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 13 παρ. 1 του π.δ. 38/2010 «περί αναγνώρισης επαγγελματικών προσόντων και προσαρμογή στην Οδηγία 2005/36/ΕΚ», η αρμόδια εθνική αρχή παρέχει τη δυνατότητα ανάληψης του οικείου επαγγέλματος και άσκησής του στους αιτούντες που είναι κάτοχοι βεβαίωσης επάρκειας ή τίτλου εκπαίδευσης που απαιτείται από άλλο κράτος μέλος για την άσκηση του ίδιου επαγγέλματος στο άλλο κράτος μέλος κατά τους ίδιους όρους που ισχύουν και για τους Έλληνες.

53 Βλ. αποφάσεις ΔΕΕ, υπόθεση C-140/03 Επιτροπή κατά Ελληνικής Δημοκρατίας, σκ. 27 και την εκεί παρατιθέμενη νομολογία και σκ. 34, Συλλ. 2005, I-3202,3205, συνεκδ. υποθέσεις C-372/09 και C-373/09, PenarrojaFa, σκ. 50, και την εκεί παρατιθέμενη νομολογία, υπόθεση C-76/90 Sager, σκ. 12, Συλλ. 1991, I-4243, Γνωμοδότηση Επιτροπής Ανταγωνισμού 20/VI/2012, σκ. 27.

54 Όπως έχει αναφερθεί και σε προηγούμενο σημείο της παρούσας, οι προϋποθέσεις αυτές διατηρήθηκαν και στο πλαίσιο της υπουργικής απόφασης 3011222/318/92 περί «Χορήγησης Άδειας Χημικού Ναυτιλίας» και στην οποία περιγράφεται αναλυτικά η σχετική διαδικασία (βλ. ιδίως άρ. 1 της υπουργικής απόφασης).

34. Κατά την κρίση της Επιτροπής, η αιτούμενη διατήρηση των προϋποθέσεων άσκησης του επαγγέλματος του χημικού ναυτιλίας δεν εισάγει άμεσα ή έμμεσα διακρίσεις ανάλογα με την ιθαγένεια ή, όσον αφορά τις επιχειρήσεις, την έδρα τους, όπως άλλωστε υποστηρίζει και το Υπουργείο Οικονομικών στο αίτημά του. Και τούτο, διότι η πρόσβαση στο επάγγελμα – με βάση τη διατύπωση του νόμου – είναι ισότιμη για τους διπλωματούχους αντίστοιχης σχολής της αλλοδαπής, ενώ δεν γίνεται αναφορά σε μεμονωμένους ακαδημαϊκούς τίτλους, η οποία να συνιστά ενδεχομένως διακριτική μεταχείριση.

Για τους λόγους αυτούς:

Η Επιτροπή Ανταγωνισμού ομοφώνως γνωμοδοτεί ως ακολούθως:

1) Οι επικαλούμενοι λόγοι δημοσίου συμφέροντος για τη διατήρηση των προϋποθέσεων άσκησης του επαγγέλματος χημικού ναυτιλίας, κυρίως της ασφάλειας και πρόληψης ατυχημάτων κατά την εκτέλεση εργασιών σε πλοία και πλωτά ναυπηγήματα στοιχειοθετούνται επαρκώς, λαμβανομένου ιδίως υπόψη του εξειδικευμένου αντικειμένου του υπό κρίση επαγγέλματος,

2) Η διατήρηση των εν λόγω προϋποθέσεων είναι αναγκαία και τελεί σε εύλογη αναλογία με τη εξυπηρέτηση των ανωτέρω λόγων δημοσίου συμφέροντος και

3) Σε κάθε περίπτωση, οι εν λόγω προϋποθέσεις δεν εμπίπτουν στους κατ’ άρ. 2 του ν. 3919/2011 «αδικαιολόγητους περιορισμούς», όπως εκεί παρατίθενται και απαριθμούνται.

Ως εκ τούτου, και με δεδομένη την κατάργηση του καθεστώτος προηγούμενης διοικητικής άδειας, προτείνεται η διατήρηση των προϋποθέσεων για τη δυνατότητα άσκησης του επαγγέλματος του χημικού ναυτιλίας, ως περιγράφονται στο αίτημα του Υπουργείου Οικονομικών και την κείμενη νομοθεσία.

Η Γνωμοδότηση εκδόθηκε την 22α Νοεμβρίου 2016.

Η Γνωμοδότηση να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως σύμφωνα με το άρθρο 47 του ν.3959/2011 (ΦΕΚ 93/Α/20-4-2011).

Ο Πρόεδρος

ΔΗΜΗΤΙΟΣ ΚΥΡΙΤΣΑΚΗΣ

ΕΘΝΙΚΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ

Την ευθύνη για την εκτύπωση, διαχείριση και κυκλοφορία των φύλλων της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως, (ΦΕΚ) στην έντυπη και ηλεκτρονική έκδοση, **έχει το Εθνικό Τυπογραφείο** το οποίο αποτελεί δημόσια υπηρεσία η οποία υπάγεται στο Υπουργείο Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης. Το Εθνικό Τυπογραφείο έχει επίσης την ευθύνη για την κάλυψη των εκτυπωτικών αναγκών του Δημοσίου. (Ν. 3469/2006, Α΄ 131).

ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΠΟΥ ΠΑΡΕΧΕΙ ΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ

1. ΦΥΛΛΟ ΤΗΣ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ (ΦΕΚ)

Η ηλεκτρονική μορφή των ΦΕΚ διατίθεται δωρεάν από την ιστοσελίδα www.et.gr. Για τα ΦΕΚ που δεν έχουν ψηφιοποιηθεί και καταχωρισθεί στην πιο πάνω ιστοσελίδα δίνεται η δυνατότητα δωρεάν αποστολής με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, μετά από αίτηση που υποβάλλεται ηλεκτρονικά με τη συμπλήρωση ειδικής φόρμας.

Η έντυπη μορφή των ΦΕΚ διατίθεται για μεμονωμένα φύλλα με το ανάλογο κόστος από το τμήμα Πωλήσεων απευθείας ή με ταχυδρομική αποστολή μέσω αίτησης παραγγελίας στα ΚΕΠ, ενώ για ετήσια συνδρομή από το τμήμα Συνδρομητών. Το κόστος για ασπρόμαυρο ΦΕΚ από 1 έως 16 σελίδες είναι 1€, προσαυξανόμενο κατά 0,20€ για κάθε επιπλέον οκτασέλιδο ή μέρος αυτού. Το κόστος για έγχρωμο ΦΕΚ είναι 1,50€ από 1 έως 16 σελίδες, προσαυξανόμενο κατά 0,30€ για κάθε επιπλέον οκτασέλιδο ή μέρος αυτού.

Τρόπος αποστολής κειμένων προς δημοσίευση

- Τα κείμενα για δημοσίευση στο ΦΕΚ, από όλες τις δημόσιες υπηρεσίες και τους φορείς του δημόσιου τομέα, **αποστέλλονται στην διεύθυνση** **webmaster.et@et.gr** με χρήση προηγμένης ψηφιακής υπογραφής και χρονοσήμανσης.
- Οι περιλήψεις Διακηρύξεων Δημοσίων Συμβάσεων, αποστέλλονται στην ηλεκτρονική διεύθυνση dds@et.gr με τη χρήση **απλού** ηλεκτρονικού ταχυδρομείου.
- Κατ’ εξαίρεση, πολίτες οι οποίοι δεν έχουν αποκτήσει προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή, μπορούν να αποστέλλουν ταχυδρομικά ή να καταθέτουν με εκπρόσωπό τους κείμενα προς δημοσίευση αποτυπωμένα σε χαρτί, στο Τμήμα Παραλαβής Δημοσιευτέας Ύλης.

Πληροφορίες σχετικά με την αποστολή/κατάθεση εγγράφων προς δημοσίευση, την πώληση των τευχών και τους ισχύοντες τιμοκαταλόγους για όλες τις υπηρεσίες θα βρείτε στην ιστοσελίδα μας και στη διαδρομή Εξυπηρέτηση κοινού - τμήμα πωλήσεων ή συνδρομητών. Επίσης στην ιστοσελίδα μπορείτε να αναζητήσετε πληροφορίες σχετικά με την πορεία δημοσίευσης των εγγράφων, εφόσον γνωρίζετε τον Κωδικό Αριθμό Δημοσιεύματος (ΚΑΔ). Τον ΚΑΔ εκδίδει το Εθνικό Τυπογραφείο για όλα τα κείμενα που πληρούν τις προϋποθέσεις δημοσίευσης.

2. ΚΑΛΥΨΗ ΕΚΤΥΠΩΤΙΚΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ του Δημοσίου και των φορέων του

Το Εθνικό Τυπογραφείο μετά από αίτημα φορέα του Δημοσίου αναλαμβάνει να σχεδιάσει και να εκτυπώσει κάρτες, βιβλία, αφίσες, μπλοκ, μηχανογραφικά έντυπα, φακέλους, φακέλους αλληλογραφίας, κ.ά. Επίσης σχεδιάζει και κατασκευάζει σφραγίδες.

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ ΜΕ ΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ

Ταχυδρομική Διεύθυνση: Καποδιστρίου 34, τ.κ. 10432, Αθήνα

ΤΗΛΕΦΩΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ: 210 5279000 - fax: 210 5279054

ΤΜΗΜΑΤΑ ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗΣ ΚΟΙΝΟΥ

Πωλήσεων: (Ισόγειο, τηλ. 210 5279178 - 180)
Συνδρομητών: (Ημιόροφος, τηλ. 210 5279136)
Πληροφοριών: (Ισόγειο, Γρ. 3 και τηλεφ. κέντρο 210 5279000)
Παραλαβής Δημ. Ύλης: (Ισόγειο, τηλ. 210 5279167, 210 5279139)

Ωράριο για το κοινό: Δευτέρα ως Παρασκευή: 8:00 - 13:30

Ιστοσελίδα: **www.et.gr**

Πληροφορίες σχετικά με την λειτουργία της ιστοσελίδας: **helpdesk.et@et.gr**

Αποστολή ψηφιακά υπογεγραμμένων εγγράφων προς δημοσίευση στο ΦΕΚ: **webmaster.et@et.gr**

Πληροφορίες για γενικό πρωτόκολλο και αλληλογραφία: **grammateia@et.gr**

02009802303170012